

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІНУ «ОМА»

В. І. Чимшир

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СЕУ І ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ СУДЕН»

Рівень вищої освіти Перший

Галузь знань 27 «Транспорт»

Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»

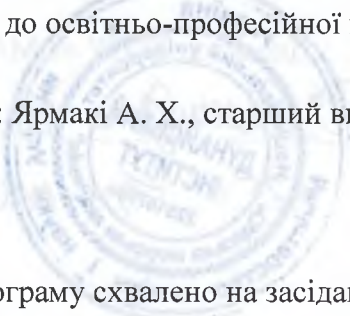
Спеціалізація «Судноводіння»

Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»

Кафедра Суднових енергетичних установок і систем

Робоча програма навчальної дисципліни «СЕУ і електрообладнання суден» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра за спеціалізацією «Судноводіння»

Розробник: Ярмакі А. Х., старший викладач

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Суднових енергетичних установок і систем

Протокол № 2 від «23» вересня » 2019р.

Завідувач кафедрою

(підпис)

І. З. Маслов

Секретар кафедри

(підпис)

А. І. Найдьонов

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни:

- 1) формування первинних знань про будову та принципи дії суднового енергетичного комплексу, характеру взаємодії його елементів та особливостей їх технічної експлуатації, які використовуються на посадах, передбачених кваліфікаційною характеристикою спеціальності;
- 2) надання майбутнім фахівцям основ для подальшого засвоєння спеціальних дисциплін та для безпосередньої практичної діяльності на морських судах на рівні експлуатації згідно з рекомендаціями International Marine Organization (ІМО)

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Мова навчання українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Передумови вивчення дисципліни.

Передумовами вивчення дисципліни «Суднові енергетичні установки та електрообладнання суден» є набуті знання, отримані під час вивчення таких дисциплін, як «Фізика», «Основи електротехніки», «Теоретична механіка».

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог наступних розділів Кодексу з підготовки і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками:

- розділу А-II/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових помічників капітана суден валовою місткістю 500 і більше» (функція «Судноводіння на рівні експлуатації»),
- розділу А-II/2 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування капітана та старших помічників капітана суден валовою місткістю 500 і більше» (функція «Судноводіння на рівні управління»).

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

СК10. Здатність забезпечувати експлуатацію систем дистанційного управління руховою установкою та системами й службами машинного відділення.

Програмні результати навчання:

РН8. Уміння планувати і здійснювати проробку рейсу судна з використанням навігаційних карт і посібників, навігаційних попереджень, згідно із загальними положеннями про встановлення шляхів руху суден з урахуванням обмеження діючої осадки судна, погодних умов та інших обставин для безпечного виконання рейсу.

РН9. Уміння маневрувати та управляти судном в будь-яких умовах із застосуванням відповідних методів визначення місцезнаходження астрономічними методами, а також з використанням сучасних електронних радіолокаційних засобів, звертаючи особливу увагу на знання їхніх принципів роботи, обмежень, джерел помилок та вміння виявити неправильні покази та володіння методами корекції для отримання точного визначення місцезнаходження; взаємозв'язку та оптимального використання всіх наявних навігаційних даних для здійснення плавання.

РН14. Знання та розуміння впливу водотоннажності, осадки, диференту, швидкості та запасу глибини під кілем на маневрені якості судна; впливу вітру та течії на керування судном; ефекту просідання, впливу мілководдя і т.п.; належних процедур постановки на якір та швартування.

РН19. Розуміння принципів роботи суднових силових установок, суднових допоміжних механізмів та знання морських технічних термінів.

Кількість кредитів 3

Форма контролю залік

2. Заплановані результати навчання

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «СЕУ і електрообладнання суден» передбачає здобуття курсантом наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

- 1) знання класифікацій суднових енергетичних установок та перетворення енергії у суднових енергетичних установках;
- 2) знання класифікації суднових парових котлів та їх призначення;
- 3) знання класифікацій суднових паро- і газотурбінних установок;
- 4) знання основ дії ядерних реакторів та особливостей експлуатації ядерних енергетичних установок;
- 5) знання способів підвищення потужності двигунів внутрішнього згорання, наддуву та схем наддува;
- 6) уміти утилізувати теплові втрати;
- 7) знання основних елементів системи дистанційного автоматичного управління;
- 8) знання особливостей технічної експлуатації СДВЗ;
- 9) знання особливостей експлуатації суднових допоміжних механізмів і устроїв.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)				Відповідність курсу Міжнародної морської організації****
	Денна форма навчання, 3 курс 6 сем.				
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні	Лабораторні роботи	
Розділ 1. Загальні відомості про склад і класифікацію СЕУ					
Тема 1. Вступ. Загальні відомості про СЕУ. Призначення і склад суднової енергетичної установки.	1	1	-	-	ІМО 7.02, 7.04
Тема 2. Класифікація СЕУ. Перетворення енергії у СЕУ.	2	1	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Разом за розділом 1	3	2	-	1	X
Розділ 2. Суднові парові котли					
Тема 1. Класифікація СПК і їх призначення.	2	1	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Тема 2. Допоміжні і утилізаційні котли.	2	1	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Разом за розділом 2	4	2	-	2	X
Розділ 3. Суднові паро- і газотурбінні установки.					
Тема 1. Класифікація суднових ПТУ і ГТУ	3	2	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Разом за розділом 3	3	2	-	1	X
Розділ 4. Ядерні енергетичні установки					
Тема 1. Фізичні основи дії ядерних реакторів. Принципові схеми ЯЕУ. Особливості експлуатації ЯЕУ.	3	2	-	2	ІМО 7.02, 7.04
Разом за розділом 4	3	2	-	2	X
Розділ 5. Суднові дизельні енергетичні установки					
Тема 1. Загальні відомості про СДВЗ, їх	2	1	-	1	ІМО 7.02,

класифікація і відзначення.					7.04
Тема 2. Потужність ДВЗ, надув, топливна апаратура. Способи підвищення потужності ДВЗ. Надув, схеми надува.	3	1	-	2	ІМО 7.02, 7.04
Тема 3. Утилізація теплових втрат. Топливна апаратура ДВЗ.	3	1	-	2	ІМО 7.02, 7.04
Тема 4. Система дистанційного автоматичного управління (ДАУ), основні елементи.	3	1	-	2	ІМО 7.02, 7.04
Тема 5. Робота СДВЗ у складі суднового пропульсивного комплексу.	3	1	-	2	ІМО 7.02, 7.04
Тема 6. Особливості технічної експлуатації СДВЗ	3	1	-	2	ІМО 7.02, 7.04
Разом за розділом 5	17	6	-	11	X
Розділ 6. Суднові допоміжні механізми і устрої.					
Тема 1. Компресори, холодильні установки, насоси, ВОУ.	3	2	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Тема 2. Суднові насоси, водо опріснювальні установки.	3	2	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Тема 3. Суднові рульові та якірно-швартові устрої, їх будова та особливості експлуатації.	3	2	-	1	ІМО 7.02, 7.04
Разом за розділом 6	9	6	-	3	X
Всього аудиторних годин	40	20	-	20	X
Самостійна робота (години)	50				X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90				X

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання лабораторних занять (за потребою)
1	Вивчення будови, принципу дії і правил технічної експлуатації суднових парових котлів (головного, допоміжного, утилізаційного). Визначення ступеню сухості насиченої пари. Розрахунок коефіцієнту корисної дії (ККД) колів.	Таблиці водяної пари і діаграма пароутворення в «P-V» координатах. Перегрітий пар.
2	Вивчення будови, принципу дії і правил технічної експлуатації суднових ДВЗ. Системи керування ДВЗ. Визначення потужності ДВЗ по індикаторних діаграмах. Розрахунок обсягу камери стиснення.	Таблиці питомих газових постійних деяких газів, сумішей і водяної пари.
3	Вивчення будови, принципу дії і правил технічної експлуатації (рульових електрогідравлічних машин). Склад і призначення елементів рульових устроїв.	Таблиці питомих теплоємностей газів, повітря
4	Устрій суднових парових котлів. Будова та принцип дії регуляторів рівня вод у СПК. Розрахунок типових задач згідно з РГР	Справжні питомі теплоємності водню, повітря, азоту, кисню і двоокису вуглецю

5	Устрій суднових паро- і газотурбінних установок. Розрахунок термічного коефіцієнта корисної дії (ККД) ПТУ згідно з РГР.	Діаграми теоретичних циклів поршневих двигунів: С. Карно, Н. Отто, Р. Дизеля, "Sabatte" (Г. Тринклера), Ренкіна.
6	Основи дії ядерних енергетичних установок. Скласти принципову схему ЯЕУ та зазначити зв'язок між основними їх елементами.	Теплонапряженість циліндрової втулки двигуна -

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- Опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до лабораторних занять;
- підготовка до заліку.

- 6. Індивідуальні завдання

- Навчальним планом не передбачено.

- 7. Методи контролю

- **Поточний контроль** здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання лабораторних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ «ОМА»).
- **Форма семестрового контролю:** залік.

- Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою)
1	Знання класифікацій суднових енергетичних установок та перетворення енергії у суднових енергетичних установках.	Виступ на лабораторних заняттях	Цикли: С. Карно, Н. Отто, Р. Дизеля, Sabatte Г. Тринклера, У. Ренкіна, ПК (повітряних компресорів) парових та газових турбін
2	Знання класифікації суднових парових котлів та їх призначення.	Виступ на лабораторних заняттях	Схема продувки ГД марки 6KZS7/80
3	Знання класифікацій суднових паро- і газотурбінних установок.	Виступ на лабораторних та заняттях	Схема судової парогенераторної установки
4	знання основ дії ядерних реакторів та особливостей експлуатації ядерних енергетичних установок.	Виступ на лабораторних заняттях	Теплонапряженість циліндрової втулки двигуна.
5	Знання способів підвищення потужності двигунів внутрішнього	Виступ на лабораторних та заняттях	Схема, діаграма впливу режиму роботи двигуна на температуру дзеркала

	згоряння, наддуву та схем наддува.		циліндрової втулки.
6	Уміти утилізувати теплові втрати.	Виступ на лабораторних заняттях	Схема основних характеристик ВРШ
7	знання основних елементів системи дистанційного автоматичного управління.	Виступ на лабораторних заняттях	Принципова схема суднової насосної установки охолодження головного двигуна
8	знання особливостей технічної експлуатації СДВЗ.	Виступ на лабораторних заняттях	Принципова схема ГТУ. Сумісна індикаторна діаграма двотактного ГД та ГТН.
9	знання особливостей експлуатації суднових допоміжних механізмів і устроїв.	Виступ на лабораторних заняттях	Розгорнута індикаторна діаграма.

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	А	демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал з використанням теоретичних знань; самостійно оцінює різноманітні ситуації що пов'язані із ризиком забруднення морського середовища, виявляючи особисту позицію щодо них.
Добре	В	демонструє знання вище середнього рівня; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	С	демонструє знання середнього рівня; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого теоретичного матеріалу; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; формулює висновки з окремих питань; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.
Задовільно	Д	демонструє задовільні знання; не виявляє належної активності при обговоренні питань на практичних заняттях; відповідає на окремі питання; формулює висновки з окремих питань; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.

	Е	демонструє знання на рівні мінімальних вимог; відповідає на окремі питання, які обговорюються; не виявляє належної активності при обговоренні питань; неохайно виконує завдання на практичних заняттях; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
Незадовільно	FX	не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи. Курсанти (студенти), які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).

9. Рекомендована література

Основна

1. Аболешкин. Судовые энергетические установки. – Одесса: ОНМА, 1999. – 232 с.
2. Барсуков С.И. Судовые энергетические установки. – Одесса, 1998. – 375 с.
3. Бурденко А.Ф. Теория электропривода, компьютерное моделирование. – Одесса, 2004. – 313 с.
4. Васильев В.Н. Автоматизированные гребные электрические установки. – Одесса, 2002. – 184 с.
5. Захарченко В.Н. Электрооборудование судов: электрические станции. – Одесса, 2003. – 278 с.
6. Некрутман С.В. Электрооборудование двигателей внутреннего сгорания. – Москва, 1967. – 357 с.
7. Правила технической эксплуатации судового электрооборудования. – Москва: Транспорт, 1962. – 348 с.
8. Сизых В.А. Судовые энергетические установки. – Москва: Рконсульт, 2003. – 432 с.

Допоміжна

1. Суворов П. С. Управление режимами работы главных судовых дизелей. – Одесса: ЛАТСТАР, 2000. – 238 с.
2. Суворов П. С. Динамика дизеля в судовом пропульсивном комплексе. – Одесса: ОНМА, 2004. – 304 с.
3. Акимов П. П. Судовые автоматизированные энергетические установки. – М.: Транспорт, 1980. – 352с.
4. Козлов В. И., Титов П. И., Юдицкий Ф. Л. Судовые энергетические установки. – Л.: Судостроение, 1969. – 496 с.
5. Лебедев О. Н., Калашников С. А. Судовые энергетические установки и их эксплуатация. – М.: Транспорт, 1987. – 335 с.
6. Овсянников М. К., Петухов В. А. Судовые автоматизированные энергетические установки: Учебник для высш. Инж. Уч-щ. – М.: Транспорт, 1989. – 256 с.
7. Овсянников М. К., Петухов В. А. Дизели в пропульсивном комплексе морских судов: Справочник. – Л.: Судостроение, 1987. – 256 с.
8. Аргомов Г. А., Захаров Ю. В., Шквар А. Я. Судовые энергетические установки. – Л.: Судостроение, 1987. – 480 с.